

Svar

Til Christopher Røhl (B)

Svar på spørgsmål til kvartalsrapporteringen for de større selskaber

Resumé

Christopher Røhl (B) har stillet en række spørgsmål til skybrudstunnelerne og kloaksystemet.

Sagsfremstilling

Christopher Røhl (B) har i forbindelse med Økonomiudvalgets behandling af kvartalsrapporter for de større selskaber den 26. september 2023 spurgt til,

1. hvad der aktuelt gøres for at imødekomme overløb indtil de igangsatte projekter, der skal løse udfordringerne, står færdige samt
2. en opfølgning på, hvornår de forsinkede (gult markerede) skybrudstunneller forventes at kunne tages i brug og
3. hvad skybruds tunnellerne får af forventet effekt på overløbene.
4. Derudover ønskes, at de af HOFOR oplyste tal vedr. overløb også angives i procent.

Ad 1 hvad der aktuelt gøres for at imødekomme overløb indtil de igangsatte projekter, der skal løse udfordringerne står færdige

Når det regner kraftigt, kan der opstå situationer, hvor HOFORS kloakledninger til transport af sammenblandet regn- og spildevand ikke har tilstrækkelig kapacitet, og derfor udledes der regnforyndet spildevand til søer, vandløb og havnen.

Alternativet er spildevand på byens overflader og i kældre.

Spildevandsplanen arbejder med at afkoble regnvand fra kloakkerne samt udvidelse af bassinkapacitet, som en del af skybrudstunnellerne for at reducere overløb.

Teknik- og Miljøudvalget godkendte den 8. maj 2023, projekttillæg 2023 til spildevandsplan 2018. I sagens bilag 7 redegør Teknik- og Miljøforvaltningen for spildevandsplanens fremtidige prioritering af badevand i havnen. [Bilag 7 \(kk.dk\)](#)

26-10-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 16912

Dokumentnummer i F2
4041012

Sagsnummer eDoc
2023-0398217

Sagsbehandler
Jesper Svensson

Der kan ikke garanteres mod overløb, da regnmængderne kan blive så store, at det overgår kapaciteten i bassiner m.m., eller hvis regnen er så vedvarende, at bassinerne ikke kan tømmes inden næste regnvejr.

Ad 2 en opfølgning på hvornår de forsinkede (gultmarkerede) skybrudstuneller forventes at kunne tages i brug

- Kalvebod Brygge Skybrudstunnel forventes i drift i 2026
- Svanemøllen Skybrudstunnel planlægges idriftsat 2031.
- Valby Skybrudstunnel planlægges idriftsat i 2028.

	Tidsplan	Status / Økonomie	Trend / Kvalitet	Status jf. seneste rapportering
Kalvebod Brygge	Afsluttes 2026			Afsluttes 2027
Svanemøllen	Afsluttes 2030			Afsluttes 2031
Valby	Afsluttes 2028			Afsluttes 2028

Ad 3 hvad skybrudstunellerne får af forventet effekt på overløbene
Skybrudstunellerne skal i en årrække indgå i byens klimatilpasning som bassiner. I kraft af tunnellers længde og dimensioner rummer tunnellerne et stort volumen, som i hverdagsituationen kan aflaste en del af det eksisterende kloaksystem. Aflastningen sker ved, at kloaksystemet under middelstore regnhændelser via tilslutningsbygværkerne fylder tunnelen op med kloakvand og således sparer havnen, Øresund eller de ferske områder for unødigt udledning af overløb. Tunnellers bassinvolumen ses nedenfor.

- Kalvebod Brygge Skybrudstunnel 10.000 kubikmeter
- Svanemøllen Skybrudstunnel 100.000 kubikmeter
- Valby Skybrudstunnel 26.000 kubikmeter

Der gøres opmærksom på, at der fra skybrudstunellerne vil komme nye overløb og udledning af regnforyndet spildevand, men at skybrudstunellerne nedbringer andre overløb, så der samlet sker en væsentlig mindre udledning, som kan påvirke vandmiljøet i Københavns Havn, Øresund og de ferske vandområder.

Det ses særligt for Svanemøllen skybrudstunnel som samler og reducerer antallet af overløb i et stort område, herunder til ferske områder ved Utterslev Mose. Svanemøllen skybrudstunnel forventes således at reducere udledningerne med 532.500 kubikmeter om året.

I nedenstående tabel kan ses de estimerede reduktioner i vandmængder og antal overløb til de ferske områder samt havnen og Øresund pr.

år som følge af etableringen af skybrudstunellerne. Tabellen er udarbejdet på baggrund af data fra HOFOR's ansøgninger om udledningstilladelser.

Tabel 1 - Oversigt over skybrudstunnel med opgørelse over henholdsvis gennemsnitlige vandmængder og overløbshyppigheder i status og planperioden, som beskriver situationen når skybrudstunellerne er etableret. Overløbene kan ske fra flere bygværker i de områder, der påvirkes af de 3 skybrudstunneller.

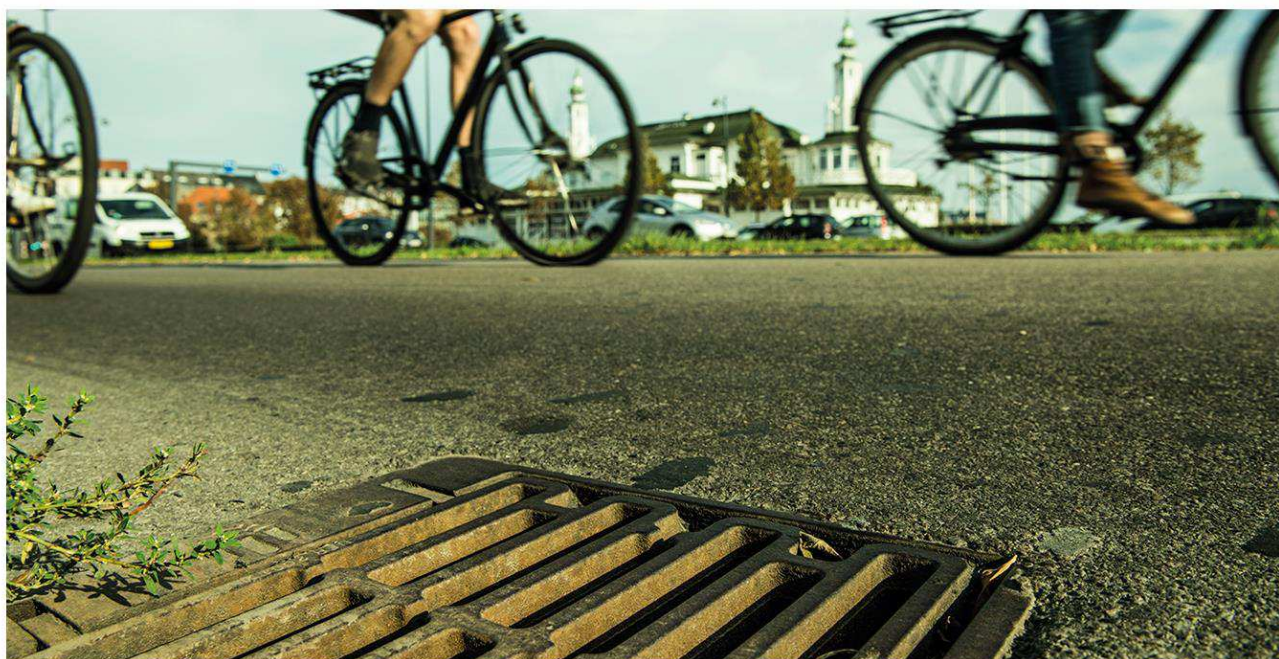
Udledninger påvirket af:	Vandmængde (m³/år) status	Vandmængde (m³/år) plan	Reduktioner (m³/år)	Antal overløb status (pr. år)	Antal overløb - plan (pr. år)	Reduktioner (overløb/år)
Kalvebod	206.497	154.880	51.617	7,9	5,2	2,7
Svanemøllen*	602.500	70.000	532.500	289,7	19	270,7
Valby	84.700	33.400	51.300	3,6	1,04	2,56

* VVM tilladelsen og udledningstilladelse til Svanemøllen Skybrudstunnel er under behandling hos hhv. Miljøstyrelsen og Københavns Kommune.

Ad 4 Derudover ønskes, at de af HOFOR oplyste tal vedr. overløb også angives i procent.

Det blev oplyst, at HOFOR i juni, juli og august (frem til den 18. august) 2023 havde overløb på 908.000 kubikmeter, pga. meget regn, mens gennemsnittet for de seneste år (juni, juli og august) var 207.000 kubikmeter.

I procent svarer det til $908.000/207.000*100= 439$ procent.

STRATEGI FOR KØBENHAVN KOMMUNES KLOAKSYSTEM

Københavns kloaksystem – redegørelse og strategi

Indledning og baggrund

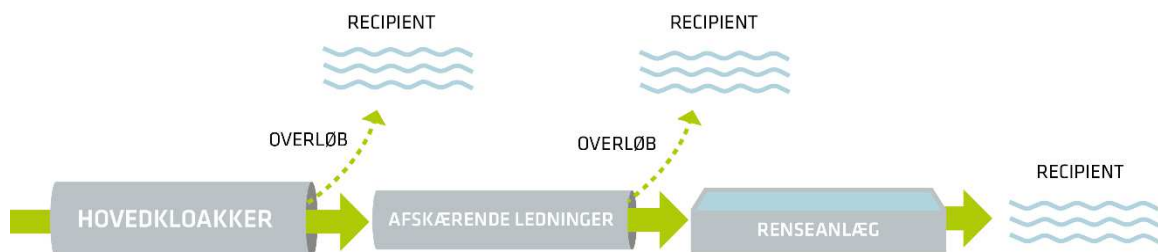
Forårets sag om udledning af spildevand i Øresund, har rejst en debat om, hvor stor en udledning kan man acceptere fra kloaksystemet og tilhørende renseanlæg og hvilken effekt har denne udledning på vandmiljøerne omkring København. Dette notat beskriver, hvordan afløbssystemet er opbygget og baggrunden herfor og peger på, hvordan systemet kan udbygges for at nedbringe udledningerne og dermed miljøpåvirkningen.

Københavns kloaksystem frem mod i dag

Størstedelen af København er fælleskloakeret, hvilket betyder, at regn- og spildevand skal gennem det samme rørsystem. Fælleskloakken er bygget op om tre hovedelementer:

- Hovedledninger (høj kapacitet ved hjælp af tyngdekraft frem til recipienterne),
- Afskærende ledninger (pumpeledninger, mindre kapacitet) og
- Renseanlæg (endnu mindre kapacitet)

Princippet for opbygningen af fælleskloakken er vist nedenfor.

Denne hovedstruktur er bevaret frem til i dag, og ses tilsvarende i alverdens byer etableret i perioden 1850-1960.

Udviklingen af kloaksystemet er sket trinvist. Først blev der etableret hovedkloakker, som ledte vandet væk fra gaderne og ud i havnen. Derpå blev spildevandet gennem etableringen af afskærende ledninger ført længere væk – ud i Øresund hvor det gav mindre gener. Endeligt blev der etableret renseanlæg (i forbindelse med Vandmiljøplan I), som reducerer miljøbelastningen af havmiljøet. Den trinvis udbygning er sket i takt med byudviklingen og de forskellige krav, den har stillet til håndteringen af regn-og spildevand over årene. I det følgende gennemgås udviklingen.

Folkesundhed forbedres med Københavns første kloakplan (1850-1900)

Københavns afløbssystem er i sin grundstruktur over 150 år gammelt. Før kloakken blev bygget blev regn- og spildevand håndteret i baggårde og på gaderne. Effekten var lugt, dårlig fremkommelighed og epidemier, herunder koleraepidemien i 1853, hvor 4.737 døde og 7.219 blev syge ud af en befolkning på 130.000 københavnere. Det gav anledning til en beslutning i Borgrepræsentationen i oktober 1857 om at gennemføre Københavns første kloakplan. I første omgang blev der gravet hovedkloakker som med tyngdekraft ledte urensset spildevand og regnvand direkte ud i havnen. Det fjernede regn og spildevand fra gader og stræder, men gav dårlig vandkvalitet i havnen og lugtgener, særligt i varmt og stille vejr. Problemet blev forværret af, at københavnere i stigende grad anvendte WC, som blev tilsluttet kloakken.

Naturen klarer det (1900-1950)

På grund af forureningsgener i havnen blev kloaksystemet i starten af 1900-tallet udbygget med afskærende ledninger, som ved hjælp af pumpning kunne transportere det urensede spildevand længere væk - ud i Øresund, hvor der var bedre opblanding og dermed mindre effekt af spildevandspåvirkningen. Dermed ledes spildevand kun til havnen under regn, hvilket blev oplevet som en stor forbedring. Kloakeringen af de ydre distrikter (Brønshøj, Husum, Valby, Utterslev, Vanløse mv. blev gennemført efter samme principper i samme periode. Her anvendtes å-systemerne (Harrestrup å mv.) som en del af afløbssystemet. De afskærende ledninger havde (og har stadig i dag) mindre kapacitet end hovedkloakkerne på grund af begrænset pumpekapacitet. Den vandmængde, der ikke kunne (og kan) pumpes gennem de afskærende ledninger giver overløb til vandområderne. De afskærende ledninger og pumperne transporterede altså spildevandet længere væk, hvor det blev fortyndet, og den løsning var tilstrækkelig i mange år.

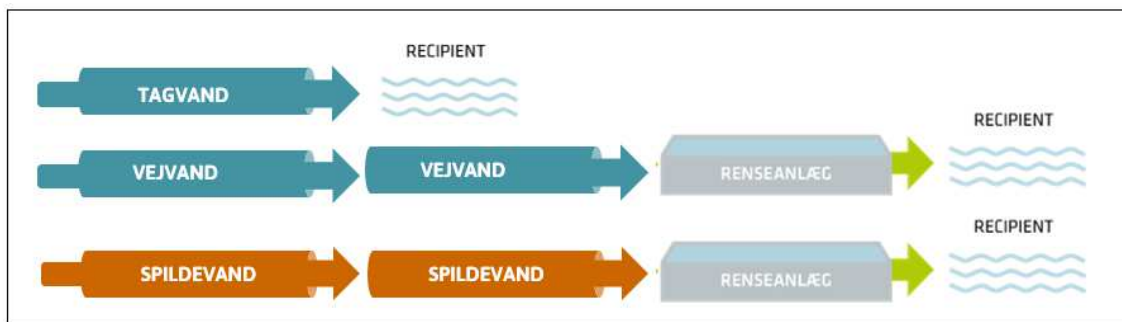
Pas på miljøet (1950 -)

Fra 1950'erne og frem kommer der stigende fokus på naturhensyn. I stedet for blot at lede spildevandet længere væk, blev der etableret renseanlæg i København. De største er Lynetten og Damhusåens renseanlæg. Renseanlæggene er placeret hensigtsmæssigt, hvor de afskærende ledninger førhen ledte urensset vand ud i Øresund. Renseanlæggene modtager vand fra de afskærende ledninger og har en mindre rensekapacitet i forhold til de ledninger, der leder vandet til renseanlæg. Kapaciteten begrænses af, at rensningen er baseret på bakteriologisk nedbrydning af forureningsstoffer. Bakterierne der står for nedbrydningen kan ikke følge med, når spildevandet er meget fortyndet med regnvand. Den del af tilstrømningen, der ikke kan renses går i overløb (ofte kaldet bypass) mekanisk renses til Øresund. Det sker under regn. På renseanlæggene i København er der både biologisk, kemisk og mekanisk rensning af spildevand.

Byudvikling og rekreation (1995 – 2020)

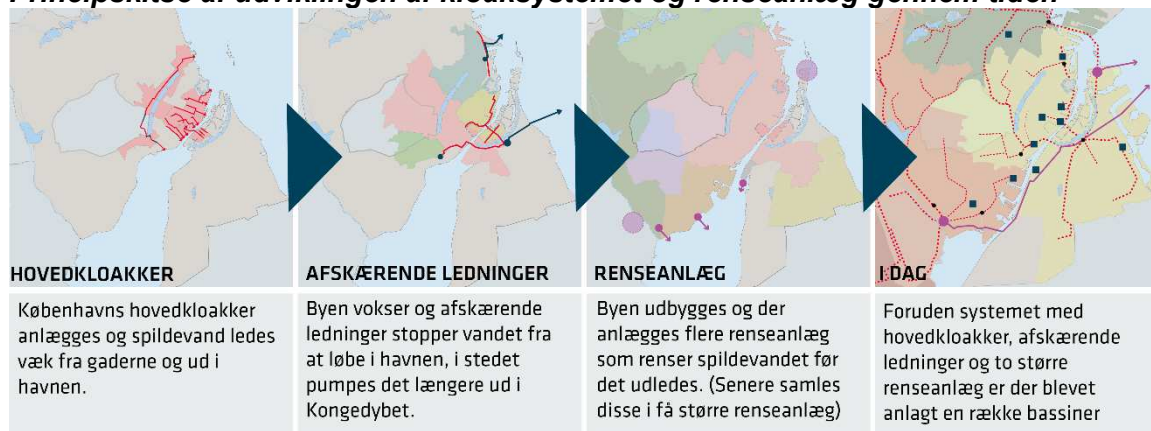
Siden midten af 1990'erne er der sket en stor byudvikling i København. I nye kvarterer håndteres regn- og spildevand hver for sig (separatkloak). Tagvand udledes eller udnyttes lokalt efter nødvendig rensning. Vejvand renses mere grundigt lokalt, mens spildevand ledes til renseanlæg. Ørestad er et godt eksempel på ovenstående systemopbygning. Separatsystemer benyttes i nye byudviklingsområder i Nordhavn og, hvor der byomdannes.

Nedenfor er vist princippet i separatkloakering. Noget regnvand udledes lokalt, evt. efter nødvendig lokal filtrering. Det drejer sig primært om tagvand. Andet regnvand ledes gennem afskærende ledninger til renseanlæg sammen med spildevandet, det drejer sig særligt om beskidt vejvand.

I samme periode har der også været fokus på at reducere kloakoverløb, bl.a. for at opnå badevandskvalitet i Københavns Havn. Derfor er der investeret i store bassiner, som kan rumme en del af de vandmængder, der ikke kan afledes gennem de afskærende ledninger under regn. Det er anlæggelsen af disse bassiner, der har givet mulighed for badevandskvalitet i Københavns Havn.

Principskitse af udviklingen af kloaksystemet og renseanlæg gennem tiden

Oversvømmelser og fortsat byudvikling

Oversvømmelser

Efter en række større skybrud i København, særligt i 2011, har der være fokus bl.a. på at reducere oversvømmelser. Virkemidlerne er at mindske belastningen af hovedkloakkerne ved at afkoble og forsinke regnvand lokalt, samt at øge kloakkernes kapacitet under skybrud ved at anlægge skybrudstunneler. Skybrudssikringen er forankret i skybrudsplanen, som forventes implementeret i år 2035.

Badevand, byliv og stærkere ønsker til vandmiljø

København er efter 150 år nået langt med sundhed, badevand og vandmiljø, men der er plads til yderligere optimeringer.

Der sker årligt overløb af ca. 2 mio. m³ regnvand blandet med spildevand i København. På renseanlæg sker der bypass af ca. 4 mio. m³ regnvand blandet med spildevand. I alt ca. 6 mio. m³ årligt. Der er store variationer fra år til år i overløb fra både kloakker og renseanlæg. Variationerne skyldes store regnskyl, som kan komme med års mellemrum og i høj grad præger det samlede billede.

Samlet set betyder dette, at den samlede aflastning fra kloaksystemet ligger på under 2% af den vandmængde, som behandles i København, og medtages bypass fra renseanlæggene ligger den samlede aflastede vandmængde på ca. 5%.

De sidste år har der været fornyet fokus på vandmiljø og badevand, bl.a. i takt med åbningen af nye badesteder, fortsat byudvikling og naturhensyn. Københavns seneste spildevandsplan fra 2018 stiller derfor krav om at reducere overløb til ferske recipienter (Utterslev Mose, Harrestrup Å mv.) og til de nye badesteder ved Svanemøllebugten og Valby Strand, samt til Sydhavnen, hvor der byudvikles. Spildevandsplanen skal implementeres frem mod år 2028.

Skybrudsplanens investeringer har som primært mål at reducere problemer med oversvømmelser og klimatilpasse afløbssystemet, men det er naturligt at udnytte skybrudsplanens store investeringer til også at reducere aflastninger. Det sker dels ved at afkoble til skybrudsprojekter, hvorved belastningen af afløbssystemet reduceres. Dels ved at udnytte skybrudstunnelerne som bassiner. Et godt eksempel på en skybrudstunnel, der er planlagt udnyttet til bassin, er Svanemølle-tunnelen. Den kommer til at kunne rumme ca. 80.000 m³ regn- og spildevand, når den er færdig, forhåbentligt i år 2029, og kommer til at betyde, at overløb til Svanemøllebugten reduceres fra ca. 10 til ca. 1-2 gang årligt.

Med de planer, der allerede er besluttet med spildevandsplan og skybrudsplan, vil Københavns Kommunes fællessystem over de kommende 15 år udbygges med et større volumen og en større kapacitet (til afledning under skybrud), samtidig med, at

belastningen af fællessystemet reduceres ved grønne lokale tiltag. Renseanlæggenes biologiske kapacitet udbygges til at rense mere, og dermed kan tilstrømningen til renseanlæggene fra kloaksystemet øges. Overløb (fra HOFORs afløbssystem) forventes nedbragt fra ca. 2 mio. m³ årligt i dag til ca. 1 mio. m³ årligt (gennemsnitsbetragtning).

Hyppigheden af overløb til havnen og andre recipienter vil reduceres væsentligt, de steder der er krav om det. Typisk fra ca. 3-10 til ca. 1-2 gang årligt, men vil stadig forekomme i forbindelse med kraftige regnhændelser, det skal dog bemærkes, at i disse tilfælde er andelen af spildevand meget lille ofte 1-2% af den samlede aflastede vandmængde. Da fællessystemet er regnpåvirket, vil overløb ikke kunne forhindres fuldstændigt.

De vedtagne planer (skybrudsplan og spildevandsplan) danner ramme for investeringer på ca. 20 mia. kr. over de kommende 15 år. Indsatser som bidrager til at reducere overløb udgør heraf 4,1 mia. kr. i spildevandsplanen. Af de 4,1 mia. kr. er 1,5 mia. kr. afsat til separatkloakering i planperioden frem mod 2028.

Investering	
Skybrudsplanen 2013 -2035	12.696 mia. kr.
Spildevandsplanen 2018-2028	4.100 mia. kr.
Yderligere tiltag	3.000 mia. kr.
TOTAL	19.800 mia. kr.

Fremtidens kloaksystem i København

Det er nærliggende at overveje, om det giver mening fortsat at udbygge fællessystemet.

Fællessystemet har en grundlæggende indbygget svaghed: håndteringen af spildevand påvirkes af noget så ukontrollerbart som regnvejr. Det giver problemer:

- Hovedkloakkerne overbelastes: det giver oversvømmelser med spildevand i kældrene og i spildevand i skybrudssystemerne på overfladen
- De afskærende ledninger overbelastes: det giver overløb til vandområderne
- Og renseanlæggene overbelastes: Det giver overløb til Øresund

Der er således både miljømæssige og sundhedsmæssige ulemper ved et fællessystem som det Københavnske.

Men før vi skrotter fællessystemet og graver separatkloakker ned i hele byen, er det værd at nævne, at det eksisterende fællessystem har vist sig meget langtidsholdbart. Det 150 år gamle system er gradvist udbygget til at håndtere stadigt stigende krav til sundhed og miljø, og bliver det fortsat.

Og separatsystemer er ikke uden problemer. Hverken at anlægge eller at drive:

Anlæg: Det er dyrt, at separatkloakere en stor fælleskloakeret by som København. Der kan regnes med en meterpris på 30 - 50.000 kr. Og der skal lægges ledninger over ca. 1.000 km i København. Det giver en omkostning på 30 – 50 mia. kr. ekskl. Udgifter til rensning af regnvand.

For ikke at Københavnerne skal leve i en enorm byggeplads vil indsatsen formodentlig skulle fordeles ud over en lang periode. Formegentlig 100 år. Den praktiske gennemførlighed er tvivlsom: undergrunden i København er fyldt godt op med ledninger allerede, så det er svært at finde plads til nye ledninger. Den praktiske og administrative opgave kompliceres af, at Københavns kloaknet er flettet ind i Gentoftes, Gladsaxes, Herlevs, Rødovres, Hvidovres og ikke mindst Frederiksbergs. Det betyder, at de andre kommuner ligeledes skal separatkloakeres for at få fuldt udbytte af separatkloakeringen.

Et vigtigt element i anlægsarbejdet er ligeledes, at private grundejere skal til lommerne, idét regn og spildevand skal separeres på privat grund, så det kan afledes gennem forsyningens ledninger. Det forventes, at koste 30 - 50.000 kr. for en grundejer. Det vil ofte kræve politisk påbud om separering. Så foruden en stigning i vandtaksten til dækning af skybrudssikring og spildevandsplanens tiltag, skal borgeren ligeledes finansiere separering på egen grund.

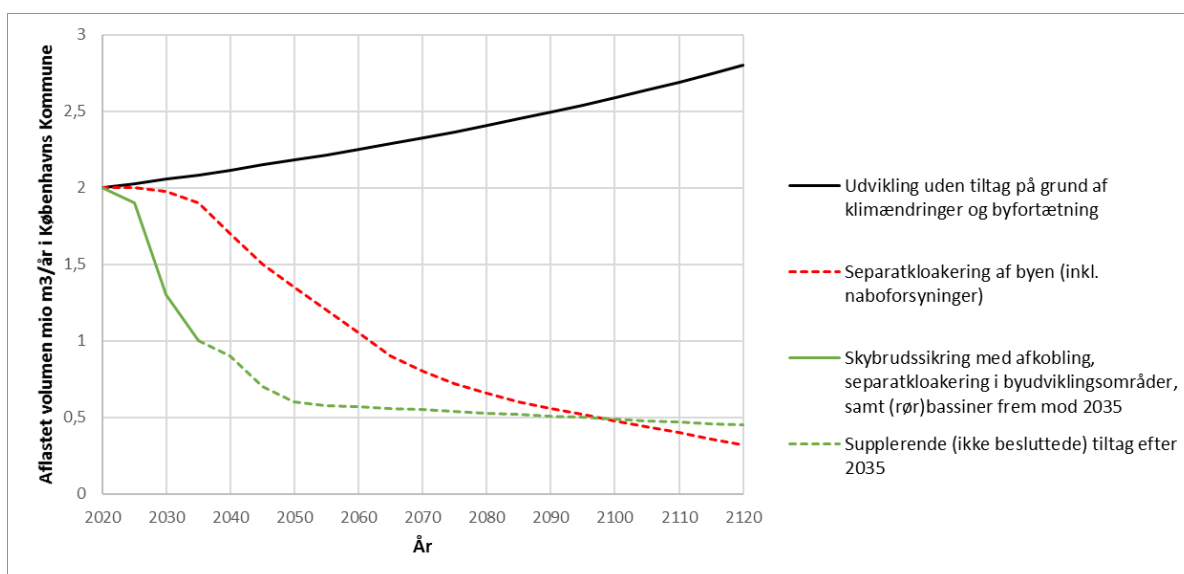
Drift: Erfaringerne med separatsystemer i Nordhavn og Ørestad peger på, at der er udfordringer med fejltilslutninger: spildevand sluttet på regnvandsstik på privat grund og ledes ud i havnen gennem regnvandsledningerne.

Med en separatkloakering vil der opnås besparelser på eksisterende renseanlæg, som vil få en bedre drift, men omvendt vil der skulle investeres i nye renseløsninger til separat regnvand. Der er meget stor uvished omkring, hvor rent regnvand er, og der forventes at blive stillet flere og skrappere krav til rensning af regnvand i fremtiden. Der er også fosfor og kvælstof i regnvand, der medvirker til miljøpåvirkningen i vandområderne.

Separat regnvand kan renses ved udløb lokalt, men ikke nødvendigvis tilstrækkeligt, og rensningen kræver en plads, som kan være svært at finde, særligt langs Københavns Havn, og det vil koste investeringskroner og driftskroner at etablere rensningen. Hen

over årene har der været fokus på at centralisere rensning af spildevand og dermed opnå stordriftsfordele. Såfremt regnvand skal renses, kan man risikere, at der introduceres et nyt decentralt rensesystem til regnvand, som giver høje driftsomkostninger og fylder i byrummet.

De forskellige veje til et afløbssystem, som næsten ikke forurener, kan illustreres på nedenstående figur, som viser overløbsmængder til Københavns Havn 100 år frem i tiden. Udviklingerne er omtrentlige, og mest tænkt til at illustrere principperne. Udgangspunktet er ca. 2 mio. m³ overløb om året i dag. Der er i realiteten meget stor årlig variation i de udledte mængder.

Den sorte linje viser udviklingen, hvis ikke der gøres tiltag. Klimaudviklingen giver kraftigere regn, og den stadig mere fortættede by giver mere asfalt og tagflader. Tilsammen giver de to tendenser stigende overløbsmængder i fremtiden, hvis ikke der gøres tiltag. Linjens forløber usikkert, men den er uden tvivl stigende.

Den grønne linje viser udviklingen med de allerede besluttede investeringer: fortsat volumenudbygning og afkobling/forsinkelse, samt separatkloakering i byudviklingsområder. Tiltagene anslås at resultere i omtrent en halvering af det årlige overløbsvolumen, når de er gennemført. Efter 2035 rækker de vedtagne investeringer i skybrudsplan og spildevandsplan ikke længere. Hvis forventningen om stadig højere miljøkrav holder, vil overløbsmængderne falde yderligere. Klimændringer og byfortætning vil modvirke dette fald. I den tætte by (brokvarterer, City) vil grønne tiltag begrænses af pladsmangel. Her vil en fortsat udbygning til stigende krav kræve flere underjordiske løsninger. Et afskærende ledningssystem med stort volumen langs havnen er en oplagt mulighed for at reducere overløb i den tætte by. En ny struktur for

renseanlæg efter 2045 kan give en mulighed for på den måde yderligere at halvere de samlede overløbsmængder til den tid.

Det samlede resultat vil være, at man i en storby som København kan behandle regn- og spildevand således, at der samlet set ske udledning meget sjældent og svarende til under 0,5% af den samlede vandmængde. Det er og vil set i forhold til resten af verden være helt unikt.

Den røde stiplede linje viser udviklingen, hvis der vælges en strategi om at separatkloakere København. Det tager typisk 10-15 år at separatkloakere et byområde, så de første 10-15 år, frem mod år 2035 vil der ikke ses nogen effekt på overløbsmængderne. Derefter vil separatkloakeringen forventeligt ske med en fast kadence. I eksemplet antages separatkloakeringen at være gennemført i videst muligt omfang efter en periode på 100 år.

Selv med en intention om en fuldstændig separatkloakering, er det tvivlsomt, om overløb til Københavns vandområder helt kan undgås. Nogle steder vil det være en praktisk umulighed at separatkloakere, enten på grund af de fysiske forhold eller på grund af regnvandets kvalitet, som stedvist kan være meget ringe samt at det kan vise sig at være meget dyrt at separatkloakere den sidste del af København. Disse steder vil der fortsat forekomme overløb ved skybrud. Og der vil forekomme overløb fra nabokommuners kloakker, hvis ikke de kommuner vælger samme vej som København.

Anbefalinger

HOFOR anbefaler, at de igangværende arbejder med skybrudssikring, grøn klimatilpasning og reduktion af overløb fortsætter.

HOFORs fokus er især på, at afløbssystemet forsat skal udbygges, og gerne således, at separatsystemer fremmes. Denne udvikling skal ske erfaringsbaseret, fleksibelt og med fokus på at udnytte de teknologiske muligheder for rensning af overløbsvand og separat regnvand.

Der er brug for at få gode Københavnske **erfaringer** med separatsystemer i tæt by, så der er sikkerhed mod fejltilslutninger og styr på kvaliteten af det separate regnvand, som udledes til vandområderne. De erfaringer kan høstes i Nordhavn og andre steder, hvor der byudvikles. Og der kan høstes erfaringer med separatkloakering af eksisterende by de steder, hvor det giver mest mening.

Og der er brug for **fleksibilitet** i løsningerne. Det betyder, at der mange steder skal ske en forsat udbygning af fællessystemet, og med tanke på, at der kan blive separatkloakeret på længere sigt. Det kan bl.a. ske ved lokal afkobling og håndtering af regnvand på overfladen i grønne løsninger. Nogle steder vil det være en god idé at

separatkloakere eksisterende by, mange steder vil det være en god idé at vente dels i forhold til afklaring af renskrav til regnvand og dels i forhold til fremkommenligheden i København, der vil blive stærkt udfordret af separatkloakering.

Nye byudviklingsområder skal fortsat kloakeres med separatkloakering og lokal udnyttelse af regnvand. Og byomdannelsesområder skal separatkloakere på grundene, som det sker i dag.

Der skal fremadrettet være endnu større fokus på **renseteknologier** som en del af løsningen. Det sikrer mere fokus på vandkvalitet, fremfor alene fokus på mængder. Renseløsninger skal i højere grad bruges til hurtigt at reducere gener med de overløb der forekommer i dag, men også til at fremme håndtering af separat regnvand som kan forbedre kvaliteten i byens vandområder.

Overordnet set er anbefalingen, at den eksisterende retning med en transformation af afløbssystemet fastholdes og accelereres. Hermed sikres en balance mellem det eksisterende fællessystem, skybrudssikring og klimatilpasning samt separatkloakering af nye byområder. HOFOR mener, at dette er den mest optimale vej for udviklingen af afløbssystemet og renselanlæg i København, når såvel sundhed, klima og miljø skal prioriteres.

For at øge fremdriften er det afgørende at de eksisterende knaster i implementeringen af spildevandsplanen og skybrudsplanen ryddes af vejen. Det betyder at HOFOR har brug for hjælp til at finde plads til de planlagte tunneler og bassiner. Det betyder også, at der hurtigt skal findes fælles løsninger til rensning af regnvand. Disse initiativer kan støttes af en overordnet udmelding om, at yderligere reduktioner af overløb er ønsket, f.eks. kan det være en ambition at halvere overløbene frem mod 2035 og yderligere halvere i den efterfølgende periode.